

Symposium 'Passende Zorg' en 'De Rol van de Zorgprofessional in het AVL': Een Oproep tot Compassie en Duurzame Zorg – Mijn Persoonlijke Reflectie

Op 13 mei 2025 had ik het voorrecht om te gast te zijn in het Amsterdam UMC (AVL), dit keer niet als patiënt, maar als bezoeker van het symposium 'Passende Zorg'. Het symposium werd georganiseerd door Marlies Vlaar en William Koevoets, twee oncologieverpleegkundigen op de dagbehandeling. Het was een bijzondere ervaring, want als iemand die zelf in de palliatieve fase zit, raakte het onderwerp mij diep. Dit was niet zomaar een bijeenkomst over zorg, maar een moment van reflectie en inspiratie over de manier waarop zorg de komende jaren zou moeten veranderen, niet alleen voor de patiënt, maar ook voor de zorgprofessionals die deze zorg bieden.

De Oplossing voor Toekomstige Zorg: 'Meer Voor Elkaar Zorgen'

Na de opening door Jacqueline Stouthart, internist-oncoloog en bestuurder van het AVL, was het woord aan Jan Kremer. Van oorsprong gynaecoloog, werd Kremer in 2021 benoemd tot speciaal gezant voor passende zorg vanuit het ministerie van VWS. Hij sprak over de langere levensverwachting die in Nederland nu een feit is, en hoe deze niet alleen het gevolg is van medische behandelingen, maar ook van factoren als opleidingsniveau, levensstijl en voeding. Maar deze positieve ontwikkeling brengt een grotere druk op het zorgsysteem met zich mee.

Volgens Kremer zal de grootste uitdaging in de toekomst niet de kwaliteit van zorg zijn, maar de toegang tot zorg. Het sleutelwoord voor de toekomst is duurzaamheid, maar hoe maken we zorg op een mensgerichte manier houdbaar? Kremer wees naar een oude, maar krachtig eenvoudige oplossing: we moeten meer voor elkaar zorgen. In een tijd waarin individualisme de overhand heeft, verliezen we soms uit het oog dat zorg niet alleen een taak van professionals is. Vroeger was het vanzelfsprekend dat burens en gemeenschappen voor elkaar zorgden. Maar in de moderne maatschappij weten we soms niet eens of onze buurvrouw palliatief is.

Austerlitz: Zorg door de Gemeente, voor de Gemeente

Er zijn gelukkig al mooie voorbeelden van hoe we zorg anders kunnen organiseren. Het dorp Austerlitz, gelegen nabij Utrecht, is sinds 2012 een pionier in de zorginitiatieven waarbij bewoners van het dorp samen zorgen voor elkaar. Deze gemeenschap neemt alle zorg- en welzijnstaken die normaal door de gemeente worden uitgevoerd, zelf ter hand. De inwoners zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor hun gezondheid en welzijn, wat leidt tot een sterkere verbinding en een duurzamer zorgmodel.

Jan Kremer pleitte dan ook voor een integratie van ziekenhuizen in de samenleving. Ziekenhuizen moeten meer worden dan alleen een plek voor zieken; ze zouden ontmoetingsplekken kunnen worden. Door bijvoorbeeld een goed restaurant, café, kinderopvang of dagbesteding aan te bieden, kan een ziekenhuis een plaats worden waar mensen elkaar ontmoeten, niet alleen wanneer ze ziek zijn, maar ook als onderdeel van de bredere gemeenschap.

Compassie: De Kern van Zorg

De volgende spreker, Sabine Netters, internist-oncoloog en medeoprichter van Carend, durfde kanttekeningen te plaatsen bij de manier waarop we in Nederland de palliatieve zorg organiseren. Zij waarschuwde voor de valkuil van proactieve zorgplanning (ACP), waarbij patiënten zich soms slechts als een lijst van vinkjes voelen. ACP kan onpersoonlijk aanvoelen en wordt niet altijd met de juiste zorg en compassie uitgevoerd. Sabine vroeg zich af: hoe zorgen we ervoor dat de zorg persoonlijk blijft? En dat was voor mij een cruciale vraag.

Het gesprek over 'uitbehandeld zijn', het 'markeringsgesprek' over het levenseinde, is voor veel patiënten, zoals ik, moeilijk. Het gebeurt vaak met harde woorden: "we kunnen niets meer voor u doen", of "u bent uitbehandeld". Terwijl ik zelf weet dat er veel waarde kan zitten in de tijd die volgt, en dat veel mensen na zo'n gesprek nog jarenlang kunnen leven. Deze woorden doen pijn. Ze maken het einde van een levensfase veel harder dan het zou hoeven zijn.

Daarom sprak Sabine over het belang van compassie in de zorg. Compassie is wat ik als patiënt het meeste waardeer in zorgverleners. Dat is ook waarom ik steeds hoop dat de zorg een stukje minder 'klinisch' en een beetje meer 'menselijk' wordt. Tijdens het symposium werd het duidelijk: compassie is de sleutel tot betere zorg, niet alleen voor de patiënt, maar ook voor de zorgverleners zelf.

Compassievolle zorg leidt tot minder stress en meer werkplezier.

Een belangrijke boodschap was de valkuil van 'HALT' — hongerig, boos, laat, moe — die kan leiden tot onbewuste onvriendelijkheid en een gebrek aan empathie. We moeten ons hiervan bewust zijn en ervoor zorgen dat we niet met deze onvriendelijke energie naar onze patiënten gaan.

Praktische Tips voor Compassievolle Zorg

Barbara Doeleman, directeur van BFC Compassionate Care & Mindful Medicine, gaf ons praktische tips om compassievolle zorg te bieden. Een van de belangrijkste inzichten voor mij was het belang van onverdeelde aandacht. Geen haast, geen oordeel, gewoon echt luisteren naar de patiënt. Dit gaf me de geruststelling dat als zorgprofessionals zich meer bewust zijn van hun houding en gedrag, ze daadwerkelijk een verschil kunnen maken in de ervaring van hun patiënten.

Een simpele handeling, zoals het geven van 40 seconden van onverdeelde aandacht aan het begin van een gesprek, kan al een positieve impact hebben. Voor iemand in de palliatieve fase kan zo'n moment van oprechte aandacht heel waardevol zijn. Het is soms de kleine dingen die het grootste verschil maken. Het is zo belangrijk dat zorgverleners zich realiseren dat ze niet alleen behandelaars zijn, maar ook mensen die in staat zijn om het verschil te maken door compassie.

Gesprek Passende Zorg: Zorgen voor de Patiënt op een Menselijke Manier

Marlies en William Vlaar sloten de avond af door hun pilot 'Gesprek Passende Zorg' toe te lichten. Dit initiatief richt zich op het ondersteunen van patiënten en hun naasten in het bespreekbaar maken van waarden, wensen en behoeften tijdens de palliatieve fase. Het doel is dat deze gesprekken in de toekomst vanzelfsprekender worden, zodat er meer ruimte is voor persoonlijke en passende zorg in de laatste levensfase.

Slotwoord: De Toekomst van Zorg ligt in Verbinding

Het symposium was een oproep om zorg meer mensgericht te maken, niet alleen voor de patiënt, maar ook voor de zorgverleners. Door compassie, samenwerking en verbinding kunnen we zorgen voor een duurzamer zorgsysteem. Dit kan door meer voor elkaar te zorgen, zoals het voorbeeld in Austerlitz, en door ziekenhuizen open te stellen voor de bredere gemeenschap.

Als we er in slagen deze veranderingen door te voeren, kunnen we een zorgmodel creëren waarin niet alleen de medische behandelingen centraal staan, maar ook de menselijke verbinding. Want uiteindelijk draait zorg niet alleen om wat we doen, maar om hoe we het doen. En dat vraagt om compassie.

Meer Weten?

Wil je meer weten over het initiatief in Austerlitz? Op vrijdag 13 juni organiseert het dorp een informatieavond voor iedereen die geïnteresseerd is in dit unieke zorgmodel. Meer informatie vind je op [Austerlitz Zorgt](#).

Deze ervaring gaf me nieuwe hoop en bevestigde mijn overtuiging dat zorg in de toekomst echt anders kan en moet. Het gaat niet alleen om de wetenschap van genezen, maar om de kunst van verbinden. Het is aan ons allemaal om dit te realiseren.

Tami Kaddouri